

Euroopan kirjastot opettelevat koronan jälkeiseen aikaan

ULKOMAAT

SLOVENIASSA JA LIETTUASSA KIRJASTOT YRITTÄVÄT PÄÄSTÄ KORONAN JÄLKEEN TOLPILLEEN. KUMMASSAKIN DIGIPALVELUT OVAT KASVANEET, MUTTA KORONAVÄSYMYS VAIVAA.

Nuoret perheet eivät ole vielä palanneet”, kertoo **Neža Hribernik** Škofja Lokan kaupungissa sijaitsevasta kirjastosta Sloveniasta.

”Kirjasto on niin tyhjä ilman lasten naurua.”

Sloveniassa rokottamattomat osoittavat mieltään oikeuksiansa puolesta. Kirjastossa mietitään kuumeisesti, kuinka tavoitetaan asiakkaat, jotka eivät saa tulla kirjastoon.

”Tällä hetkellä kirjasto on auki kuten tavallisesti”, Hribernik kertoo.

”Ainoa ero normaaliin on, että meidän täytyy tarkastaa asiakkaiden rokotustodistukset.”

Liettuan Panevėžysin kaupungin kirjastoon kaikki entiset asiakkaat eivät myöskään ole vielä palanneet.

Kirjastonhoitaja **Virginija Švedienė** Panevėžys-ta epäilee tämän johtuvan rajoituksista. Kaikki eivät voi tulla, vaikka haluaisivat, sillä sekä Liettuassa että Sloveniassa kirjastoon pääsee vain, jos on rokotettu. Kummassakaan maassa rajoitus ei kuitenkaan koske lapsia.

Liettuassa rokottamattomat saavat käydä lainaamassa kirjaston aulatiloi-
sta, mutta eivät voi tulla pitemmälle eivätkä saa esimerkiksi osallistua kirjaston tapahtumiin.

E-LEHTIÄ PUHELIMELLA. E-aineiston käyttö on koronan aikana kasvanut molemmissa maissa.

”Ennen e-kirjojen lainamäärä oli 200 kirjaa kuukaudessa”, Hribernik kertoo. ”Koronavuonna lainasimme 400 kirjaa kuukaudessa. Lainamäärän nousu edellisvuodesta oli 213 prosenttia.”

Kirjaston ollessa suljettuna maaliskuuhuhtikuussa 2020 Škofja Lokassa mainostettiin kirjaston e-palveluita ahkerasti.

”Monet asiakkaat eivät tienneet, että he voivat lukea esimerkiksi e-lehtiä puhelinosovelluksella”, Hribernik kertoo vaikeuksista.

Kekseliäisyyttä Škofja Lokassa riitti. Kirjoja toimitettiin asiakkaille postin välityksellä. Lisäksi aloitettiin kirjasto-podcast ja Youtube-kanavalla ryhdyttiin pitämään lukupiiriä. Podcastissa kirjastonhoitajat kertoivat vuorotellen tarinoita lapsille, antoivat kirjavinkkejä, lukivat runoja ja tapasivat kiinnostavia vieraita. Myös kirjaston nettisivuille tehtiin lasten nurkkaus, jonka kautta löytyi muualla internetissä olevia lapsia kiinnostavia sivustoja. Jouluihin taidenäyttelykin siirtyi virtuaaligalleriaan.

VERKKO SOPI MONELLE. Liettuan Panevėžysissa kirjasto pysyi auki koko ajan, sillä vähintään lainausosasto oli asiakkaiden käytössä. Sielläkin kannustettiin e-materiaalin käyttöön. Useat normaalisti kirjastossa järjestettävät tapaamiset siirrettiin verkkoon. Esimerkiksi Youtube-kanavalla saattoi katsoa tapahtumia. Englanninkielen keskustelupiiri Let’s Talk oli Zoom-alustalla.

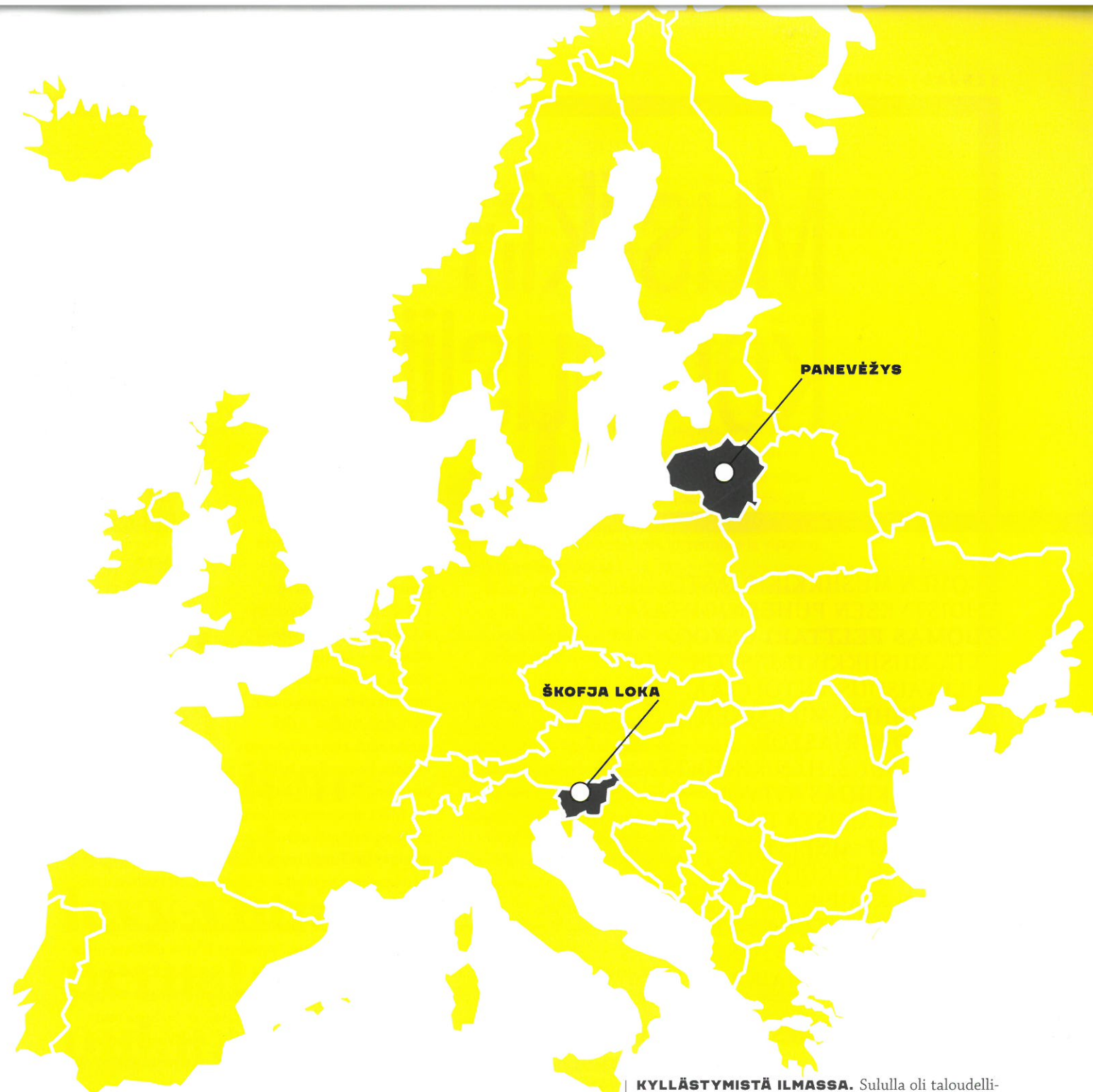
”Meillä on yhä osa palveluista sekä paikan päällä että verkossa”, Švedienė selittää.

”Verkkopalveluita arvostettiin suuresti, ja jotkut ihmiset tapaavat edelleen mieluummin verkkoalustalla.”

Myös Sloveniassa on samantapaisia kokemuksia.

”Jotkut eivät koskaan pysty osallistumaan lukupiiriin livenä, mutta verkkotapaaminen on heille sopivaa”, Neža Hribernik kertoo.

Liettuassa osa tapahtumista lähetetään edelleen YouTubessa ja kirjastoammatilliset tapaamiset järjestetään verkossa muuan muassa ajan ja rahan säästä-

miseksi. Panevėžysin kirjastolla oli jo ennen koronavuotta käytössä ulkomaisia ja kotimaisia e-palveluita, joista ainakin Naxos Music Library ja EBSCO ovat suomalaisillekin kirjastolaisille tuttuja.

Vaikka e-materiaalien käyttö luonnollisesti nousi pandemian huipun aikana, Švedienė ei usko, että ihmiset haluavat lisää uusia palveluja. ”Sen sijaan mainostamme aktiivisesti jo nyt olemassa olevia”, hän kertoo. Myös Slovenian Škofja Lokan kirjasto aikoo jatkaa korona-aikana aloitettuja käytäntöjä.

KYLLÄSTYMISTÄ ILMASSA. Sululla oli taloudellisia vaikutuksia myös kirjastoille. Škofja Lokan kirjaston tulot vähenivät viime vuonna 12 prosenttia muun muassa kirjaston jäsenmaksujen, myöhästymismuistutusten ja valokopiomaksujen vähenemisen vuoksi.

Vaikka e-palvelut tulivat molemmissa kirjastoissa asiakkaille tutuiksi koronavuoden aikana, kyllästy-
mistä on ollut ilmassa.

”Useat asiakkaat kertovat, että he ovat kaivanneet paikan päällä olevia tapahtumia ja ovat kerrassaan kyllästyneitä verkkoalustoihin ja tietokoneisiin”, Neža Hribernik kertoo.

”Asiakkaat ovat kaivanneet myös kirjastonhoitajia.”

HEIKKI LAHNAOJA